

חזרה על פרק שלישי (3) - סימן תקפט:

*

רקע

בסימן זה שני נושאים: א. הראויים לתקוע בשופר. ב. דיני כוונה לצאת וכוונה להוציא.

מקורות

1. הראויים לתקוע בשופר

- א. כמק כט. "מתני' והיה כאשר ירים משה ידיו... אלא אר"נ אף לעצמו אינו מוציא"
- ב. רמב"ם הל' שופר פ"ב הל' א-ג
- ג. טור, "אדם הראוי לתקוע... דמצות לאו ליהנות ניתנו"
- ד. שו"ע סע' א-ז ומשנה ברורה

2. דיני כוונה לצאת וכוונה להוציא

- א. גמ' כח.-כט. "שלחו ליה לאבוה דשמואל כפאו ואכל מצה... שיתכוין שומע ומשמיע"
- ב. רמב"ם הל' שופר פ"ב הל' ד-ה
- ג. טור, "וצריך שיכוין התוקע להוציא השומע... הרא"ש ז"ל פסק דמצות צריכות כוונה"
- ד. סיכום הסוגיה [עמ' 22-26]
- ה. שו"ע סע' ח-ט ומשנה ברורה [בעיקר: ס"ק טז-יז]

טור אורח חיים סימן תקפט

אדם הראוי לתקוע לאפוקי חרש שוטה וקטן דכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא אחרים י"ח ואשה נמי אינה חייבת דהוי ליה מ"ע שהזמן גרמא אנדרוגינוס מוציא את מינו שאם זה זכר גם זה זכר ואם זו נקבה גם זו נקיבה טומטום אפילו מינו אינו מוציא שמא זה יקרע וימצא נקבה והאחר ימצא זכר. מי שחציו עבד וחציו בן חורין אפילו לעצמו אינו מוציא דלא אתי צד עבדות ומוציא צד חירות וצריך שיתקע לו אחר ואע"פ שנשים וקטנים פטורין יכולין לתקוע ולברך ואין מוחין בידן ואין כאן משום איסור תקיעה ב"ט ולא משום ברכה לבטלה וכתב בעל העיטור אחר שיצא כבר אינו יכול לתקוע להוציאן א"כ לא יצא שנמצא תוקע להוציא את עצמו וכן נוהגין באשכנז לתקוע לנשים היולדות קודם שיתקעו בב"ה כדי שיוציא התוקע גם את עצמו ואבי"ה כתב שאפילו אחר שיצא יכול לתקוע להם ולהוציא השופר בשבילם אפי' דרך רה"ר ולזה הסכים א"א ז"ל: המודר הנאה מחבירו מותר לתקוע לו תקיעה של מצוה דמצות לאו ליהנות ניתנו.

וצריך שיכוין התוקע להוציא השומע שאם תקע ולא כיון להוציא לא יצא דא"ר זירא לשמעיה איכוין ותקע לי פי' התכוין להוציאני אלמא בעי דעת שומע שיכוין לצאת ודעת משמע שיכוין על זה להוציא ולית הלכתא כרבא דאמר התוקע לשיר פי' לשורר ולא נתכוין לתקיעת מצוה יצא דקי"ל מצות צריכות כוונה וכ"כ בהלכות גדולות הלכך המתעסק שאינו מכוין לתקיעת מצוה אלא מלמד לאחרים לתקוע לא יצא והשומע ממנו לא יצא וה"מ דבעי שיכוין בפרט להוציא זה השומע ביחיד התוקע אבל ש"צ התוקע מסתמא דעתו להוציא כל השומעין דתנן היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא והרי"ף גיאת פסק כרבא

מהדורה ראשונה ללא הגהה

דמצות אין צריכות כוונה ותוקע לשיר יצא ומתעסק היינו טעמא דלא יצא שלא נתכוין לשמוע אלא לתקיעה בעלמא וכן פסק ר"ח ורב שרירא שדר ממתיבתא דהלכתא כרבא ומיהו מדאשכחן לרבי זירא דאמר לשמעיה איכוין ותקע לי אמרינן לא לעביד לכתחלה אלא יכוין במצוה ואם לא נתכוין יצא וא"א הרא"ש ז"ל פסק דמצות צריכות כוונה.